

MAVZU: FUNKTSIYALAR BILAN ISHLASH

Funktsiya — bu formulalarda kulaniladigan kiritib kuyilgan tayyor uskunalar kolipidir. Ular murakkab bulgan matematik va mantikiy amallarni bajaradi.

Funktsiyalar kuyidagi ishlarni bajarish imkonini beradi.

1. Formulalarni kiskartirish.
2. Formulalar buyicha boshka kilib bulmaydigan xisob ishlarni bajarish.
3. Ayrim muxarrirlik masalalarini xal kilishni tezlashtirish.

Barcha formulalarda oddiy () kavslar ishlatiladi. Kavs ichidagi ma'lumotlar argumentlar deb ataladi. Funktsiyalar kanday argumentlar ishlatilayotganligiga kura bir-biridan fark kiladi. Funktsiyaning turlariga karab ular kuyidagicha ishlatilishi mumkin:

- argumentsiz;
- bir argumentli;
- kayd kilingan cheklangan argumentlar soni bilan;
- noma'lum sondagi argumentlar soni bilan;
- shart bulmagan argumentlar bilan.

Funktsiyada argumentlar ishlatilmasa xam, bush kavslar kursatilishi lozim. Masalan, qRAND(). Agar funktsiyada bittadan ortik argument ishlatilsa, ular orasiga nuktali vergul (;) kuyiladi. Formulalarga funktsiyani kiritishning ikkita usuli mavjud: klaviatura yordamida kulda kiritish va EXCEL dagi «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) piktogrammasi orkali kiritish.

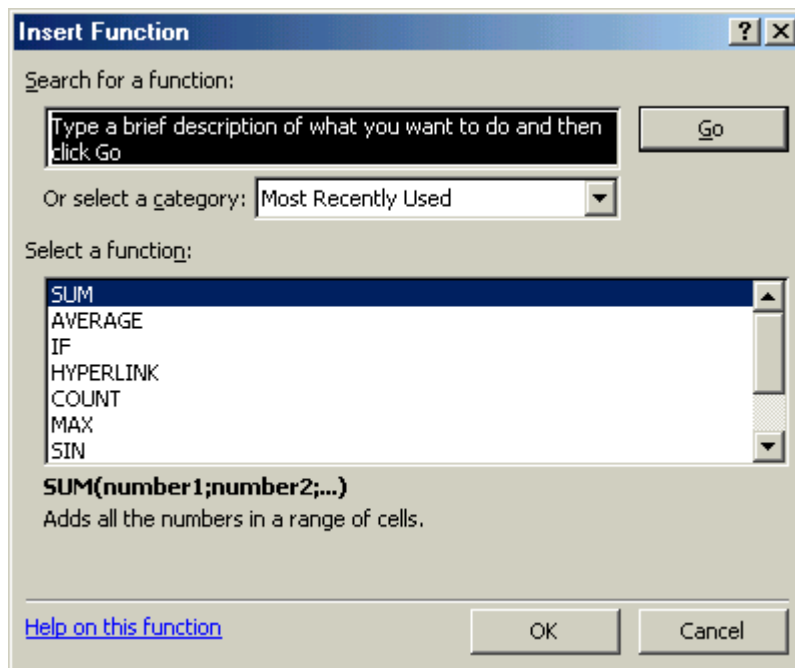
Funktsiyani kiritish usullaridan biri kulda klaviaturadan funktsiya nomi va argumentlar ruyxatini kiritishdan iborat. EXCEL funktsiyani kiritishda uning nomidagi belgilarni yukori registrga uzgartiradi, chunki formula va funktsiyalarda kichik xarflar ishlatish mumkin. Agar dastur kiritilgan matnni yukori registrga uzgartirmagan bulsa, demak, u yozuvni funktsiya deb kabul kilmagan, ya'ni funktsiya notuKri kiritilgan buladi.

EXCELdagi «Master funktsiy» (Funktsiya ustasi) funktsiya va uning argumentini yarim avtomatik tartibda kiritishga imkon yaratadi.

«Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) ni kullash funktsiyaning yozilishi va uning xamma argumentlarini sintaktik tuKri tartibda kiritilishini ta'minlaydi. «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) ni ishga tushirish uchun standart uskunalar panelidagi

piktogrammasini sichkoncha kursatkichi bilan tanlash lozim. «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) ikkita mulokot shaklidagi darchasiga ega. Kategoriyalar darchada 11 ta turli xil soxalarga tegishli bulgan funktsiyalar kategoriyalari berilgan. Agar foydalanuvchining masxus funktsiyalari xam kullanilsa, bu kategoriyalar soni undan xam kup bulishi mumkin. Funktsiyalar ruyxatidagi kategoriyalardan biri tanlab olinsa, mulokot oynasida shu funktsiya kategoriyasiga tegishli funktsiyalarning ruyxati chikadi. Ruyxatlar darchasida funktsiyalardan biri tanlab olinsa, argumentlar ruyxati bilan foydalanish xakida kiskacha ma'lumot paydo buladi. Bu kuyidagi rasmda keltirilgan (8.9-rasm):

«Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) bilan ishlash xakida tavsiyanomalar

1. Agar tanlangan funktsiya xakida kushimcha ma'lumot olmokchi bulsangiz, unda sichkoncha kursatkichini «Spravka» (Ma'lumot) tugmasiga olib borib bosing.
2. Yangi funktsiyani kiritishda «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) avtomatik ravishda kator boshiga «q» (teng) belgisini kuyadi.
3. «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) ni chakirishda yacheyka bush bulmasa, unda yacheykadagi ma'lumotlar uchirib tashlanadi.
4. «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) ni mavjud bulgan formulaga yangi funktsiyani kiritishda kullash mumkin. Buning uchun formulani taxrirlashda funktsiya kiritilishi kerak bulgan joyga kursorni kuyish, keyin esa bu kiritishni amalga oshirish uchun «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi)ni ishga tushirish kerak.

Savol va topshiriklar

1. EXCEL da funktsiya nima?
2. Funktsiyalar kandy ishlarni bajarish imkonini beradi?
3. Funktsiyalarni ishlatish usullari kandy?
4. «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) nima ish bajaradi?
5. «Master funktsiy» (Funktsiyalar ustasi) bilan funktsiyalar kandy kiritiladi?